

P

PAIR. *Patire* només significa 'patir' en italià, però Dante va usar-lo una vegada amb el sentit de 'pair, digerir': «vegna qua --- e ad una mensa con li altri --- s'assetti; e a li loro piedi si pongano tutti, --- e questi prendano la mia vivanda col pane, che la farò loro e gustare e *patire*» *Il Convivio* I, 13.

Com que el tipus *pa(i)dire* és general als dialectes de tot Itàlia, sense més excepció que el Laci i Toscana, i fins Savonarola usà *padire* (*DECat.* VI, 172b i 173a4), el gran i abnegat predicador, n. a Ferrera el 1452 i mort màrtir a Florència el 1478, jo conjecturaria que es pogué haver usat a Toscana i tot (per més que en Dante sigui un hapax *patire* en aquest sentit, car Tommaseo ni Alunno no li'n troben altre testimoni que el que jo ja m'havia anotat del *Convivio*); però a Toscana potser es va eliminar per una intolerable homonímia, com sigui que allà el bamboleig entre -d- < -t- i els casos de -t- conservada, devia conduir a vacil·lar entre usar-hi el *padire* etimològic i l'ultra-correcte *patire* 'pair'.

En efecte *patire* per 'pair' és dialectal de Toscana. Salvini (fi s. XVII) escrivia: «I colombi imbeccano i pippioni col cibo digerito, e venuto latte o, per così dire, chilificato, cui a P i s a chiamano *patito*, cioè 'digerito'» (*Annot. alla Fiera di Buonarroti*). Tommaseo ens en forneix altres dades (§ 13) que em semblen ben toscanes totes, o si no imitadores del *toscano il-lustre*, així en el *S. Gir.* atribuït a Pistoia: «nessuna cosa si inferma i corpi --- come il cibo indigesto, cioè non *patito*»; en dóna 3 exs. en les *Nov.* de Franc. Sacch(etti) (1330-1400) («grazia de Dio d'averè si fatto stomaco, che ogni cosa *patisca*, «struzzolo que *patisce* il ferro», «io l'arei mangiato e *patito*»); en Piero de' Crescenzi (*Tratt. Agric.*, s. XIV): «--- il fico secco --- si *patisce* bene e genera laudabil sangue»; i en la trad. de S. Greg. per Pietro Lauro (s. XVI): «nel ventre si *patiscono* e consumano i cibi che si mangiano».

Quant a *padire*, la forma etimològica, que ja hem documentat prou en el meu article, també en porta Tommaseo alguna dada d'interès, que no sembla tan toscana, entre altres ens plau de notar una que sembla

d'inspiració lul·liana o catalana, ultra la seva localització a «Campània» i vagament en el «Contado»: «conserva la carni di corruzione --- *padisce* e dispone le cose crude» (Lauro, *Secr. nat. Lullo*) i «lo cibo preso lo *padiamo*» en uns *Com.* a Boezio, del s. XIV.

PALANGANA. No manca d'interès semàntic la informació, dada segurament arcaica, que dono en el vol. IV, 495 n.1, que a Felanitx l'usen en el sentit de 'plata (de menjar)' com equivalent del men. i tarrag. *ribella*.

PALAU. (VI, 191a42-b21) *Palacià*. També és freqüent en Alcover: «Maragall, germà de llet de la poesia popular, l'entronitzà --- com la pastora de sang reial, restituïda de la soletat del bosc a la vida *palaciana*» (*J. Maragall, O.C.* 203.12f.). Havent estat usat (com consta des del s. XVII) pels clàssics màxims de la llengua, MrnAguiló, Verdaguer, EmVilanova, Alcover, s'imposà consagrar-ne l'ús com a mot irrecusable, i de matís eloqüent i necessari, introduint-lo ja en el *Dfa*.

PARAR. (II, 266a11) Sobre moss. *parçán* «tender laços», «imidiari», 'posar paranys'. Per a formacions hispano-aràbigues en -an, sobre la base d'un verb rom. mossàrab en -ARE, veg. llista en l'article *Madramany* (val.) < *maʿarabán* ja redactat en l'*OnCat*.

PARER. *Aparent* i *aparència* que no assenyalàrem sinó des del *Somni* de BMetge i una obra d'AntCanals, ja figuren en Llull, «car la cera és blanca, són pus *aparents*» *A. Sci.*, «dóna *aparència* a l'enteniment que ella és passiva» *Art Demostr.* 157; *desaparèixer* no en donava cita clara i directa sinó del *DTo.* 1647, però es troba en el *Libre* lul·lià *de Contempl.*: «per la corrupció natural *desapareix* la figura --- del individu» (III, 305, i altres dos en el gloss. de Colom).

PARRA i PÀRREC. El distingit erudit gallec Is. Millán Gnz. Pardo de Quiròs s'eleva amb raó en el seu llibre (*Toponimia del Concejo de Pontedeume*, A Crunha,